

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

ชื่อผลงานวิจัย (อังกฤษ)

Development of Ethics, Morals and Values of Vocational Certificate Students : The Case Study at Ratchaburi Technical College

ชื่อนักวิจัย

สุรศักดิ์ อารมณ์เทวัญ

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

พ.ศ. 2551

ประเภทของงานวิจัย

อาชีวศึกษา

คำสำคัญ

คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม

ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรีมีภารกิจหลัก คือ การประสิทธิประสาทวิชาความรู้ต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสติปัญญาและลักษณะนิสัยที่พึงงามแก่ผู้เรียนในการเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติสืบไปภายภาคหน้า วิทยาลัยเทคนิคราชบุรีนอกจากเป็นแหล่งให้ความรู้แล้ว ยังเป็นที่รวมของเด็กในวัยที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของ หมู่คณะกำลังฝึกที่จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความต้องการเพื่อนที่จะรวมกลุ่มและทำตามกลุ่ม ประกอบกับในปัจจุบันนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีมีการทะเลาะวิวาทอยู่บ่อยครั้ง จากสถิติงานปกครอง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ปีการศึกษา 2549 มีนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพทะเลาะวิวาทจำนวน 75 ครั้ง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพแต่งกายผิดระเบียบ เช่น ซอยผม นุ่งกระโปรงสั้น ใส่กางเกงยีนส์สีด้ามาเรียน ใส่รองเท้าผิดระเบียบ งานปกครองว่ากล่าวตักเตือน ตลอดปีการศึกษา 2549 จำนวน 775 คน อีกทั้งมรรยาทในการทำความเคารพครูมีน้อยลงอย่างมาก วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จึงจำเป็นต้องเร่งหล่อหลอมปรุงแต่งเยาวชนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพให้นักเรียน โดยการจัดกิจกรรม จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนจัดความเป็นอยู่ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ ผู้บริหารและครูต้องหาโอกาสให้การอบรมคุณธรรมจริยธรรม ทั้งในและนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนได้ประพฤติตามระเบียบของสถานศึกษาให้ถูกต้อง ความจำเป็นประการหนึ่ง ในการดำเนินการใดๆ คือ การประเมินผลการดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพแก่ผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามใน

วิชาชีพตามเป้าหมายหรือไม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรม เพื่อใช้วัดคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน เพื่อให้ทราบระดับคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพและพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เพื่อใช้ประเมินคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. สัเคราะห์รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. พัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ 9 ด้าน สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
3. เปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ก่อนและหลังผ่านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพโดยวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง

วิธีการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัย แบ่งออกได้ 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 สัเคราะห์รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบ่งเป็นพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ และแบบสังเกตพฤติกรรม ซึ่งประยุกต์จากแบบสังเกตคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล

ขั้นตอนที่ 3 การวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ประชากร คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3,122 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1,070 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพพื้นฐาน 9 ด้าน จำนวน 72 ข้อ ชนิดมีคำตอบให้เลือกข้อละ 4 คำตอบ ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และความเที่ยงของแบบวัดได้เท่ากับ 0.96 แบบวัดมีอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1

รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพที่รองผู้อำนวยการ หัวหน้างาน หัวหน้าแผนก และครูผู้สอน ซึ่งเข้าร่วมการสัมมนาและอภิปรายกลุ่มย่อยพิจารณาสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรเป็นแบบผสมผสาน คือ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพของนักเรียนสอดแทรกระหว่างการเรียนการสอน ร่วมกับโครงการเสริมหลักสูตร โดยมีลักษณะดังนี้

1. จัดการสอนและฝึกคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ 9 ด้าน ตามลักษณะรายวิชาทุกรายวิชาให้กับผู้เรียน
2. จัดโครงการเสริมหลักสูตรจำนวน 11 โครงการต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 2

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ ตามขั้นตอนการพัฒนาแบบวัด ได้แบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ 2 ฉบับ ดังนี้

1. แบบวัดมีความตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และมีความตรงเชิงโครงสร้างซึ่งตรวจสอบโดยใช้เทคนิคกลุ่มรูซัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. แบบวัดมีค่าความเที่ยงรวมทั้งฉบับ 0.96 โดยมีความเที่ยงรายด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ เท่ากับ 0.93 ด้านความซื่อสัตย์ เท่ากับ 0.87 ด้านการประหยัด เท่ากับ 0.91 ด้านความซื่อสัตย์ เท่ากับ 0.96 ด้านการมีวินัย เท่ากับ 0.94 ด้านความสุภาพ เท่ากับ 0.87 ด้านความสะอาด เท่ากับ 0.92 ด้านความสามัคคี เท่ากับ 0.94 และด้านความมีน้ำใจ เท่ากับ 0.9

สรุปผลการวิจัยขั้นตอนที่ 3

ผลการวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ก่อนและหลังการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพโดยวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง พบว่าคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภายหลังการพัฒนา นักเรียนมีระดับคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพเพิ่มสูงขึ้น โดยนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 80.5 มีผลการทดสอบคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพภายหลังการพัฒนาอยู่ในระดับที่ 3 หมายถึง กระทำดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามสัญญาประชาคมและเห็นประโยชน์ต่อสังคม

อภิปรายผล

แบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

ความตรงของแบบวัด ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากคุณธรรมจริยธรรมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 8 ด้าน ประยุกต์กับค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพอีก 1 ด้าน รวมเป็น 9 ด้าน ดำเนินการตรวจสอบความตรง 2 วิธี คือตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อความคำถามในแบบวัดกับนิยามและตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพที่สร้างขึ้นจำนวน 108 ข้อ ได้ข้อความตรงตามนิยามและตัวบ่งชี้ที่สามารถใช้วัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ จำนวน 108 ข้อ ซึ่งผ่านเกณฑ์การพิจารณาค่า IOC มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 แสดงว่าแบบวัดมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาสูง ซึ่งสอดคล้องกับล้วนและอังคณา สายยศ (2543 ข : 249) ที่กล่าวว่าค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50

ความเที่ยงของแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามในวิชาชีพ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยหาความเที่ยงของแบบวัดเป็นรายด้านและรวมทั้งฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับการหาค่าเครื่องมือวัดคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่าง มีความสุขของ สุจิตรา สุขसार (2545: 68) และสอดคล้องกับล้วนและอังคณา สายยศ (2543 ก: 137) กล่าวว่าเครื่องมือวัดความรู้สึกหรือจิตพิสัยควรมีค่าความเชื่อมั่นอย่างต่ำ .75

ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด ผู้วิจัยตรวจสอบอำนาจจำแนกของแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ โดยใช้เทคนิค 25% พบว่าข้อคำถามมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับวิธีการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนช่วงชั้นปีที่ 3 ของขวัญยืน มูลศรี (2548: 119)

ผลการทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ก่อนและหลังการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพโดยวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง นักเรียนมีระดับคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภายหลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพโดยวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง นักเรียนมีระดับคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่าก่อนการพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการ 11 โครงการที่จัดเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพให้กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นโครงการที่ใช้การสอนคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ สอดแทรกกระหว่างการเรียนในทุกวิชาและจัดกิจกรรมเสริม ตามหลักการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของดวงเดือน พันธมนาวิน (2544 : 63-67) โดยจัดอย่างต่อเนื่องตามแนวคิดของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2520: 8) จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพของบุคคลเพิ่มสูงขึ้นเหมาะสมกับวัย และผลการวัดระดับคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ภายหลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 3 และระดับ 4 คือ ระดับทำดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการทำตามสัญญาประชาคมและเห็นกับประโยชน์ส่วนรวม และระดับทำดีหรือเลวขึ้นกับมโนธรรมของตน ทำตามอุดมการณ์สากล ทำดีเพื่อความดี

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพรูปแบบผสมผสานระหว่างการสอนสอดแทรกในรายวิชา และจัดโครงการเสริมหลักสูตรจะประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่มีหลากหลายทางเลือก ขณะเดียวกันควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมในวิชาชีพทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบด้านการตรงต่อเวลา และความซื่อสัตย์เพิ่มขึ้น

ประโยชน์ของการวิจัย

1. สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาและพื้นฐาน มีรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ โดยวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง
2. สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและมัธยมศึกษาตอนปลายมีเครื่องมือวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ ใช้เป็นหลักในการจัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามในวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยสร้างแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในวิชาชีพ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
2. ควรทำการวิจัยศึกษาโครงการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่พึงงามในวิชาชีพของนักเรียนอาชีวศึกษา